

СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ПРОГРАМА, АУДИТОРЕН И ТРЕНИНГОВ КУРС

УПРАВЛЕНИЕ НА ДОКУМЕНТА

ПРИЕМАНЕ/УТВЪРЖДАВАНЕ

Приел/Утвърдил (име, длъжност)	Подпис	Дата
Академичен съвет	На Ректора на НБУ: _____ (n) _____	19.05.2026 г.
Съгласувал: Комисия/име, длъжност	Подпис	Дата
Комисия по наредбите	На Председателя на Комисията по наредбите: _____ (n) _____	15.05.2026 г.
Изготвил: екип/ име, длъжност	Подпис	Дата
доц. д-р Кристиян Постаджиян – Зам.-ректор по учебната дейност	На изготвилния проекта: _____ (n) _____	28.04.2026 г.

КОНТРОЛ НА ИЗДАНИЯТА

№	Дата на издание	Дата на влизане в сила	Кратко описание	Засегнати страни
1	22.05.2018 г.	учебната 2018/2019 г. и от випуск 2019/2020	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 22.05.2018 г.	Всички звена и работещи в НБУ
2	20.11.2018 г.	28.11.2018 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 20.11.2018 г.	Всички звена и работещи в НБУ
3	24.09.2019 г.	01.10.2019 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 01.09.2019 г.	Всички звена и работещи в НБУ
4	14.04.2020 г.	23.04.2020 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 14.04.2020 г.	Всички звена и работещи в НБУ
5	14.07.2020 г.	21.07.2020 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 14.07.2020 г.	Всички звена и работещи в НБУ
6	22.02.2022 г.	01.03.2022 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 22.02.2022 г.	Всички звена и работещи в НБУ
7	16.12.2025 г.	01.01.2026 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 16.12.2025 г.	Всички звена и работещи в НБУ

8	19.05.2026 г.	23.05.2026 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 19.05.2026 г.	Всички звена и работещи в НБУ
---	---------------	---------------	--	-------------------------------

КОНТРОЛИРАНИ ЕКЗЕМПЛЯРИ

№	Място на съхранение	Вид на носителя (хартиен/електронен)
1	Система Eventis	електронен
2	Правен отдел	подписан хартиен оригинал
3	Интернет страница на НБУ	електронен

I. Учебни програми

Чл. 1. (1) Бакалавърските програми, minor-програмите-втора специалност и магистърските програми „Право“ и „Архитектура“ водят до придобиване на общи и специфични компетенции. Магистърските и докторските програми водят до придобиване на специфични компетенции.

1. Общите компетенции включват знания в област, различна от програмата, в която учи студентът, както и умения по чужд език, български език, и спорт. Общите компетенции се придобиват от общообразователни курсове в първа и втора година на обучение.

2. Специфичните компетенции включват знания и умения в съответното професионално направление, необходими за упражняване на конкретна професия. Те се придобиват от аудиторни курсове в първа и втора година на обучение и аудиторни курсове и тренингови курсове – в трета и четвърта година. За държавно регулираните учебни програми те се придобиват съобразно държавните изисквания.

Чл. 2. Специфични компетенции на завършилите учебни програми

(1) Завършилите *бакалавърска програма* трябва:

1. да познават факти и реалии от даденото професионално направление и от други професионални направления в научната област;
2. да могат да установяват и да разбират взаимовръзките между тези факти и реалии;
3. да умеят да използват правилно основни понятия в даденото направление;
4. да могат да излагат устно и писмено знанията си на български и поне на един чужд език;
5. да умеят да използват придобитите знания и умения на практика;
6. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии.

(2) Специфичните компетенции на завършилите *minor-програма* – втора специалност трябва да са съпоставими с тези, които дава бакалавърската програма в съответното професионално направление.

(3) Завършилите *магистърска програма* трябва:

1. да могат да установяват и да разбират комплексни взаимовръзки между специализирани термини, казуси, факти и реалии;
2. да умеят да използват правилно специфични понятия, подходи и методи в направлението;
3. да могат да изработват и осъществяват изследователски проекти;
4. да могат да предлагат и обосновават решения на практически проблеми;
5. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии;

6. да познават в подробности научната литература, авторите и постиженията от даденото професионално направление.

(4) Завършилите *докторска програма* трябва:

1. да познават в детайли факти и реалии от научната специалност на докторантурата;
2. да могат да провеждат самостоятелно научни изследвания;
3. да са в състояние да оформят нови понятия и установяват нови понятийни връзки;
4. да могат да анализират теоретични и практически проблеми, като предлагат и обосновават решения;
5. да могат да изработват изследователски проекти.

(5) Компетенциите на програмите за *професионална квалификация и следдипломна специализация* се формулират за всяка отделна програма съобразно потребностите на потребителите и изискванията на отделните професии.

Чл. 3. Учебните програми са съставени от задължителни, избираеми и факултативни курсове.

(1) Задължителните курсове осигуряват фундаментална подготовка в избраната програма.

(2) Избираемите курсове осигуряват специфични знания и компетенции от областта на избраната програма.

(3) Факултативните дисциплини дават възможност за получаване на знания и умения в различни научни области в съответствие с интересите на студентите.

II. Аудиторни курсове

Чл. 4. Цели, съдържание и структура на общообразователните курсове за умения и знания:

(1) **Общообразователните курсове за умения биват три вида:**

- **Общообразователни курсове за умения по български език** – двусеместриални. Имат за цел усвояването на необходимите езикови знания и умения за ефективна работа в академична среда: *езикова култура* (подобряване на разбирането и работата с непознат текст), *работа с текст* (подобряване на уменията на студентите за изграждане на значения на непознат текст, за извличане на информационната стойност на текстове – конспектиране, резюмиране, аотиране, извеждане на ключови думи), *академично писане* (изградена на собствени текстове в различните жанрове на академичното писане) и *презентиране* (убедително представяне на собствени и чужди текстове пред публика). Предлагат се и надграждащи курсове за напреднали.

- **Общообразователни курсове за умения по чужд език** – изучават се два семестъра. Имат за цел усвояването на необходимите езикови знания и умения за ефективна употреба в академична среда: критично мислене, умения за общуване и работа в екип, информационна грамотност, автономно учене и др. За успешно придобиване на бакалавърска степен от студенти, които са български граждани, се изисква покриване на две нива на владеене на чужд език в един или два от предлаганите езици: английски, немски, френски, испански, италиански и турски език. Чуждестранните студенти следва да покрият ниво А2, съгласно Общата европейска езикова рамка. Предлага се и възможност за обучение – присъствено или в онлайн група до ниво С2 по чужд език и български език за чужденци.

- **Общообразователни курсове по спорт** - изучават се задължително един семестър и избиращо през останалите семестри. Имат за цел да изградят важни двигателни умения и свързаните с тях навици и знания за поддържане на добра физическа активност. Съчетаването им с академичните занимания дава възможност за по-лесна социализация на студентите в университетската среда.

(2) **Общообразователните курсове за знания** – са едносеместриални. Главната цел на общообразователните курсове за знания е да продължат и развият общото образование на студентите в професионално направление, различно от това на основната им програма, като в

същото време изграждат способности за формиране на собствено познание, разбиране и изразяване. Курсовете са с ясно обособени теми, дефиниран обхват и насоченост, отразена в паспортите им. В курсовете се представят по достъпен начин основни теми, понятия и методи, определящи една или повече научни области. Те могат да бъдат ретроспективни (представят историята на идеите в една научна област), тематични (представят тема или проблем от една научна област) и интердисциплинарни (представят знание за връзките между различни научни области).

Лекциите се водят на ясен терминологичен език, като в тях се използват подходящи дидактически (основани на активни методи на обучение) и технически средства. Лекциите създават основа за ефективна самостоятелна работа на студентите.

Общообразователните курсове за знания се развиват балансирано в следните области:

1. Хуманитарни науки;
2. Социални, стопански и правни науки;
3. Природни науки, математика, информатика и технически науки;
4. Изкуства.

В рамките на ООК за знания се допуска и разработването на курсове от други области – педагогически науки, здравеопазване и спорт, сигурност и отбрана.

Факултетът за базово образование, чрез Комисията за общообразователни курсове, следи за общия баланс в общообразователните курсове за знания, постигнат чрез равномерно представителство на различните области и общ обем курсове, който не надвишава нуждите на Университета. Списъкът за следващата академична година се разглежда на Факултетен съвет на Факултета за базово образование и окончателно се одобрява от Ректорски съвет през месец април.

Общообразователните курсове за знания се водят само в един семестър (есенен или пролетен).

Един преподавател (щатен или хоноруван) води до не повече от 2 общообразователни курса за знание (изключение се допуска в случаите, когато даден общообразователен курс е и курс към програма). При лектори с повече от един курс е възможно вторият курс да надгражда съдържанието, предложено в първия курс.

За преподаватели в общообразователните курсове за знания се канят ярки обществени фигури или изявени експерти в съответната област, щатни или хонорувани преподаватели.

Общообразователните курсове за знания стимулират интердисциплинарния подход. В един курс титуляри могат да бъдат повече от един преподавател, в различни професионални направления.

В рамките на общообразователните курсове за знания се стимулира наличие на екипна работа на студентите и практически занимания (семинари, дискусии, презентации, обсъждания, срещи с гост-лектори, работа в УПИЗ и други подходящи).

(3) Курсове по основни научни направления – двусеместриални курсове от програмата. Имат за цел да обогатят научната култура, да разширят и задълбочат общото образование на студентите в научното направление на основната им програма или близко научно направление. Курсовете трябва да въвеждат студентите по достъпен начин в съответното научно направление, като базовата специализирана терминология се представя с обяснения. Курсовете включват лекционни и практически занятия.

Лекционните занятия имат за цел да запознаят студентите с нови за тях факти, реалии, проблеми, взаимовръзки, методи на изследване, теории, връзки с други области на науката и научни теории, автори, заглавия. Практическите занятия имат за цел чрез семинари, дискусии, презентации и обсъждане на предварително подготвени от студентите писмени работи да подпомогнат усвояването на преподаваните в рамките на лекциите знания, да се научат да прилагат на практика усвоените основни понятия, теоретични положения и методи на изследване, както и да се усъвършенстват техните умения за устно и/или писмено изразяване. Те обхващат не по-малко от 20 аудиторни часа.

Чл. 5. Цели и съдържание на курсовете по програма

(1) Аудиторни курсове:

Целта им е чрез разглеждане и обсъждане на отделни научни и художествени произведения, решаване на казуси, анализ на проблемни ситуации и познавателни дилеми, извършване на реални и мислени експерименти, решаване на практически задачи, извършване на наблюдения, проучвания на терен, лабораторни изследвания, упражнения и др. да запознаят студентите с обхвата, спецификата и основните проблеми на научното направление на програмата, да въведат основни понятия за това направление и да демонстрират някои от главните методи и теории. Занятията се водят на общодостъпен език, всички специализирани термини се въвеждат с обяснения.

(2) Индивидуални курсове:

- Индивидуалните курсове са едносеместриални и имат за цел да обучат студентите в изпълнителско майсторство. Те са в професионалните направления музикално и театрално изкуство.

(3) Специфика на курсовете по образователно-квалификационни степени:

- Курсовете от бакалавърските програми са едносеместриални или двусеместриални и се провеждат от първата до четвъртата година на обучение. Целта им е да представят в систематизиран вид (от уводен към специализиращ) поддисциплини или отделни дялове от научното направление на програмата, разглеждайки и обяснявайки широк кръг от факти, реалии, наблюдаеми явления, събития, процеси, структури, причинни, логически, функционални, числови и времеви зависимости с помощта на специализирани научни понятия, теории, методи, експерименти и др. В тези курсове студентите усвояват основите на специфичния понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от магистърските програми са едносеместриални. Когато са част от подготвителен модул на програмата, те трябва да отговарят на изискванията за курсовете от бакалавърските програми. Целта на останалите курсове е да представят систематично специален дял или проблемно поле от научното направление. На основата на вече придобити в предходната степен знания за факти, реалии, явления, събития, процеси, структури, зависимости, методи, експерименти, автори и заглавия, се надграждат знания за нерешени проблеми, хипотези, нови методи, прогнози, контексти (научни парадигми, архитектурни, литературни и художествени стилове и пр.) и интерпретации. В тези курсове се доизгражда и диференцира специализираният понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от докторските програми са едносеместриални. Целта на тези курсове е да въведат докторантите в изследователското поле на техния дисертационен труд, да ги запознаят със съвременното състояние на знанието в него, с нерешените проблеми и най-новите теории и методи на изследване, както и да създадат дискуссионна среда за представяне и изпробване на собствените изследователски резултати.

III. Тренингови курсове

Чл. 6. Цели, съдържание и място на провеждане на тренинговите курсове

(1) Целта на тренинговите курсове е усвоените в аудиторните курсове знания и умения да бъдат приложени при самостоятелно или групово решаване на практически задачи за упражняване на определена професия в реална работна среда.

(2) Според съдържанието и мястото на провеждане тренинговите курсове са:

1. *Практика*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява извършване на определен набор от дейности по изпълнението на професионални задачи под ръководството на преподавател. Практиката може да бъде теренно проучване, лабораторна работа, емпирично изследване, експеримент, хоспитиране и др. и се провежда в специализираните зали и Учебно-практическите и изследователски звена на НБУ или във външна институция. Протича от две до четири седмици и завършва с представен продукт от студента.

2. *Стаж*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява самостоятелно изпълнение на професионални задачи в реални условия на упражняване на дадена професия. Стажът се провежда във външна институция или в Учебно-практическите и изследователски звена или в администрацията на НБУ, протича от четири до шест седмици и завършва с подробен отчет за извършената работа, който се представя пред комисия.
3. *Проект* – представлява самостоятелна или екипна работа на студенти по решаването на даден проблем с изследователски или приложен характер под наблюдението на преподавател, която завършва с писмен текст или творба.
4. *Семинар* – представлява обсъждане на предварително подготвени от студентите разработки. Тези форми се провеждат в или извън НБУ.
5. *Семестриален проект* – представлява самостоятелна работа на студентите в рамките на много-програми-втора специалност по решаването на изследователски или приложен проблем под ръководството на преподавател. При осъществяването на семестриалния проект се надграждат придобити от студентите в останалите аудиторни курсове и тренинговите курсове през съответния семестър знания и умения чрез конкретни приложения.

Чл. 7. Представяне и оценяване на нови аудиторни и тренингови курсове:

(1) В документацията на тренинговите курсове следва да са посочени:

1. наименование и сигнатура;
2. вид и продължителност (брой часове);
3. място на провеждане – само за тренингови курсове;
4. кредити, които се присъждат при успешно завършване;
5. професионално направление;
6. цели и компетенции;
7. изисквания за предварителна подготовка на студентите;
8. общо описание на предвидените дейности;
9. форми на преподаване (лекции, практически упражнения, семинарни упражнения) – само за аудиторни курсове;
10. форми на оценяване;
11. разпределение на темите по часове – само за аудиторни курсове;
12. библиография на основната литература – само за аудиторни курсове;
13. преподавател/и и професионална биография на преподавателя/преподавателите.

(2) Аудиторните и тренинговите курсове се оценяват от Комисията по качество към Зам.-ректора по качеството и развитието на академичния състав и факултетните съвети съобразно това, доколко обявените в тях компетенции съответстват на изискванията за дадения тип учебна форма, доколко съдържанието им способства за изграждането на обявените компетенции и доколко курсовете допринасят за придобиването на специфичните компетенции на програмата.